

ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

КАРАНФІЛОВА О.В., БУРМІСТРЕНКО Д.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

В умовах воюючого суспільства, визначальними ознаками якого в Україні є мобільність, відкритість, здатність до постійного переструктурування і оновлення, очевидним стає перехід освітньої спільноти на новий рівень самоорганізації, про що свідчать складні сплетіння взаємозв'язків і взаємозалежностей її структури.

Україна зазнала значного впливу війни на освітню систему, і це призвело до додаткових викликів у реформаційному русі освітньої парадигми України. Деякі з цих викликів включають такі аспекти як зниження фінансування освіти, що може призвести до зниження якості освіти та зменшення доступності для багатьох учнів, так і низький рівень безпеки, що може вплинути на якість навчання. Проблемою деяких регіонів стає недостатній доступ до освіти - війна призвела до переміщення людей та зміни в умовах навчання, що може призвести до недостатнього доступу до освіти та втрати зв'язку зі школою. В умовах війни загострюється потреба у розвитку соціально-емоційної підтримки для учнів та вчителів, які живуть та навчаються в зоні конфлікту та потреба у розвитку громадської свідомості.

Інститут освіти сьогодні не може бути відсторонь від тих умов воєнного часу, в яких живе вся країна, бо освіта завжди була індикатором усіх соціальних процесів. Так, сьогодні відбувається розширення простору культури, глибинним рушієм якого є усвідомлення національної ідеї, самоідентифікації людини. Сучасна освіта повинна надавати можливості для самоактуалізації, самовдосконалення і саморозвитку за допомогою новітніх форм інформаційно-комунікативних технологій. Освітній простір набуває принципово відкритого, динамічного характеру. Власне кажучи, саме поняття “простір освіти” стає на сьогодні дуже актуальним.

На усіх етапах розвитку філософсько-педагогічної думки до ідеї освітнього простору зверталися як науковці, так і педагоги-практики, маючи на меті вирішення найрізноманітніших філософських, педагогічних, організаційно-управлінських завдань. У галузі філософії освіти дослідження просторової проблематики набуло на сьогодні постійного характеру, сформувалися певні напрями наукових пошуків.

Дослідження просторових ознак освіти дасть змогу вирішити цілий ряд важливих для сучасного суспільства проблем. Зокрема це стосується реалізації принципово нових моделей освітньої діяльності, які б враховували виклики глобалізованого суспільства. Створення таких моделей має починатись із ретельного вивчення змісту та структурних особливостей освітньої діяльності у сучасному світі. Це дозволить виявити першопричини глибинних трансформацій в освітньому просторі, що мають повторюваний характер, а також встановити закономірності його розвитку в просторовочасових координатах, виходячи з історичних та загальнофілософських передумов осмислення педагогічного синтезу буття і культури українського суспільства.

Під час війни в Україні, в освітньому просторі вкрай необхідно активізувати інноваційну діяльність щодо пошуку механізмів подолання системної кризи, пов'язаної із значними труднощами в організації та проведення якісного навчального процесу. Такими механізмами в освітній політиці виступає реформування, як конкретний управлінський вплив, що має чіткі цілі-орієнтири й окреслені етапи їх досягнення, та модернізація, пов'язана із глибинними соціальними трансформаціями в освітньому просторі, які втілюють у собі цілісну сукупність не лише об'єктивно заданих реформаційних напрямів, але й значну соціальну масу стихійних процесів. Успішне подолання кризових явищ у сучасній освіті України залежить від усвідомлення та урахування у ході реформ глибинних особливостей розвитку освітнього простору у моменти кардинальних суспільних випробувань, акцент на вдосконалення саме патріотичної складової виховного процесу та тісної взаємодії із провідними освітніми програмами європейської системи освіти.

Література:

1. Марченко О. В. Освітній простір у контексті самоорганізації культури // *Гілея*. – Вип. 43. – 2011. – С. 405-414
2. Пролеєв С. В. Модерна культура і глобальні трансформації сучасності // *Ідея культури: виклики сучасної цивілізації*. – К., 2003. – С. 9-12.